

ДОКЛАД

за извършеното от

БАИТ

относно промени в

Наредба Н-18

София,

30.1.2019 г.

В периода ноември 2018 – януари 2019, бяха извършени редица активности от страна на фирмите, членове на БАИТ по повод на промените в Наредба Н-18, влизащи в сила от 1.1.2019 и с краен срок за прилагане 30.3.2019.

1. Бяха проведени предварителни срещи с НАП.
2. Беше изготвено и изпратено на НАП синхронизирано общо становище на БАИТ с 13 (тринадесет) конкретни предложения за промени в Н-18.
3. Становището беше дискутирано и прецизирано съвместно с НАП.
4. НАП изпрати писмен отговор, в който приема част от предложенията. На други предложения са дадени тълкувателни отговори, позволяващи справяне с поставените проблеми без промяна на Н-18. Трети група предложения бяха отхвърлени от НАП.
5. Беше проведена финална дискусия на 28.1.2019, с присъствието на фирми, производители на ФУ, НАП, БИМ и членове на БАИТ.

Като цяло, беше постигнат значителен напредък в изясняване на изискванията на Н-18, както и промени в някои от най-критично важните текстове на наредбата. Фирмите, членове на БАИТ оценяват като много ползотворно участието в тези срещи, както и постигнатите добри резултати.

Също така, беше договорено участие на БАИТ при бъдещото изготвяне на изискванията за електронна касова бележка.

Към момента, не са планирани нови срещи НАП-БАИТ. След публикуване на нова редакция на Н-18, което се очаква до дни, БАИТ ще реши дали има нужда от допълнителни инициативи по този въпрос.

Настоящият документ съдържа информация за:

ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА БАИТ	3
ОТГОВОРИ ОТ НАП	14
ФИНАЛНА ДИСКУСИЯ И РЕШЕНИЯ.....	18

**ПРЕДЛОЖЕНИЯ
НА БАИТ**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 1 - СРОК

Срокът за привеждане на дейността на търговците (производители/разпространители и ползвателите на СУПТО) в съответствие с Наредба Н-18 е 31.3.2019. Поради ред технологични и не-технологични причини този срок е твърде кратък.

Предлагаме срокът да се удължи с 3 до 9 месеца. Нашата препоръка е въвеждането да стане на 1.1.2020 г.

Причините за удължаването включват, но не се ограничават до:

- Както се видя и от семинара на НАП, проведен на 14.12.2018, все още има много неизяснени въпроси по наредбата. Крайните задължени лица, които трябва да прилагат разпоредбите на Наредба Н-18, а именно и производителите, и потребителите на СУПТО, все още не са разбрали напълно всички практически казуси. Включително имаше и казуси, които затрудниха даже и представителите на НАП.
- В Наредба Н-18 и свързаните с нея текстове все още има неизяснени текстове при редица практически казуси. Необходимо е време за изчистване и прецизиране на всички текстове на наредбата. В противен случай могат да възникнат редица затруднения в работата на фирми от всякакъв тип на територията на цялата страна.
- Все още не всички производители са разработили ФУ, които да отговарят на изискванията на Наредба Н-18. Даже и след като излязат такива устройства от всички производители, няма да има достатъчно технологично време за изграждане и тестване на съвместимост.
- Промените, които наредбата изисква да се нанесат в СУПТО са големи и понякога различни от утвърдените световни най-добри практики. За да се нанесат подобни промени в софтуерите ще е необходимо по-голямо технологично време.
- Самите крайни потребители/търговци, ще имат нужда от време за да приведат цялостната си информационна организация в съответствие с наредбата.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 2 – BACK OFFICE ERP

Текстовете на закона говорят за „Софтуер за управление на продажбите В търговски обекти“. Обаче в разяснителните срещи на НАП, включително видео запис от семинара на 14.12.2018, изглежда, че всяка информационна система, в която се записват даже и постфактум продажби също се третира като СУПТО. На посочения семинар беше споменато, че се очаква, при вечерния импорт, бек-офис системата да генерира УНП.

Подобно тълкуване и разширяване на обхвата на дефиницията за СУПТО ни се струва опасно и не в духа на закона. В крайна сметка, идеята е да се вземат превантивни мерки за прекратяване на не-фискализираните продажби в Т.О. В този смисъл, мерките в закона премахват възможността СУПТО да се употреби в реално време за издаване на не-фискални касови бележки. Но при използване на ERP система в централен офис, в която се въвеждат (или импортират) постфактум продажбите за деня, няма опасност от издаване на фалшиви касови бележки.

Конкретно се визира следният сценарий:

- През деня се използва лицензиран СУПТО за работа с клиентите и издаване на фискални бонове.

- В следствие, тези продажби се импортират в ERP системата.
- В частност, е възможно продажбите да се импортират в реално време посредством уеб сервиз директно в ERP системата, но тя отново да не може да се използва директно в търговския обект.

Считаме, че при този сценарий, ERP системата НЕ трябва да се счита за СУПТО (и да няма изискване за генериране на УНП и т.н.), въпреки, че в нея се въвеждат и обработват автоматизирано данни ЗА търговски обекти, но тези данни не се обработват в реално време и системата не се използва в търговските обекти. Бек-офис ERP системите често са големи системи от международни производители, които не могат (поне не и в кратък срок) да се видоизменят, за да станат лицензирани СУПТО. Даже и за местните производители е трудно в изключително кратките срокове да променят своите системи съобразно тежките регулаторни изисквания на Наредба Н-18.

С това предложение се цели поне да се запази възможността фирмите все пак да продължат да ползват ERP системи за автоматизирана обработка на данни за продажби, макар и не в реално време. Това е опит да се ограничат негативните последици за всички търговски фирми. Въвеждането на новите регулации с промените в Наредба Н-18 и без това предизвикват информационен проблем при фирмите, които използват своите ERP системи за въвеждане на продажбите в реално време и набиране на сумата на продажбата на касов апарат. Целта е поне да се запази възможността да се използват ERP системите в бек-офиса. Ако се отнеме и възможността за постфактум обработка на данни за продажбите в ERP системи, ще се отнеме ОСНОВНА част от функционалността на ERP системите въобще. Това ще стимулира завръщането към не-интегрирани системи, което като цяло ще намали конкурентно-способността на българския бизнес в дългосрочен план.

Даже и при приемане на това предложение, фирмите все пак ще бъдат принудени да си закупят и интегрират допълнителен софтуер, сертифициран като СУПТО. Това ще бъде сериозен разход за българския бизнес (както производителите/разпространителите, така и за крайните клиенти). Тъй като в публичното пространство бяха споменавани минимални цени на разпространявани сертифицирани СУПТО, нека се има предвид, че основният разход за бизнеса е интегрирането на закупеното СУПТО в основните системи, а не самата цена на СУПТО-то. Допълнителен разход е и самото наличие на допълнителна система, която трябва да се обслужва синхронизирано с основната система.

При приемане на това предложение ще спаси поне основното внедряване на ERP системите. Защото без данни за продажбите, ERP системите биха били сериозно осакатени. Ако тази законова мярка принуди фирмите да сменят своите ERP системи, това би имало прекалено широк негативен ефект, което вярваме, че не е целта на последните законови промени.

Конкретното ни предложение е да се прецизират текстовете на наредбата и да се наблегне на „СУП **в** ТО **в реално време**“.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 3 – ЧЕСТО ИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗИ

Във връзка с намаляване на административната тежест, предлагаме да се промени текстът на Чл. 52, алинея (3). Един производител на по-сложни системи за управление на бизнеса, от клас ERP, издава многобройни нови версии, които често нямат нищо общо с изискванията по Приложение 29. При уеб базирани софтуери, издаването на нова версия може да бъде на практика ежедневна дейност. При много софтуери става въпрос за издаване на 30-100 версии на година, повечето от които с промени, които нямат нищо общо с изискванията на Приложение 29.

В тази връзка, декларирането на **всяка** нова версия на софтуера създава излишна законова тежест. Считаме, че ще е най-удачно да се декларират само версиите, при които има някаква промяна, свързана с Приложение 29. Ако се приеме този вариант, декларациите за съвместимост ще важат за подадената версия **и всички следващи версии**. Съгласно текстовете на наредбата, производителят/разпространителят така или иначе имат задължението в бъдеще да декларират настъпването на нови обстоятелства при следващи версии, така че в тази връзка няма нужда от повече промени.

Текущо, текстът на чл. 52(3) гласи следното:

В 7-дневен срок от настъпване на промяна на обстоятелствата в подадена декларация, включително за всяка нова версия на софтуера, производителят/разпространителят подава нова декларация по реда на ал. 1. В случай че при новата версия е налице промяна във функционалността и/или структурата на базата данни, попадащи в обхвата на приложение № 29, се подава и информация за промените по реда на ал. 2.

Предлагаме този текст да се промени по следният начин:

В 7-дневен срок от настъпване на промяна на обстоятелствата в подадена декларация, освен в случай на нова версия, промените в която не касаят обхвата на Приложение № 29, производителят/разпространителят подава нова декларация по реда на ал. 1. В случай че при новата версия е налице промяна във функционалността и/или структурата на базата данни, попадащи в обхвата на приложение № 29, се подава и информация за промените по реда на ал. 2.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 4 – РЕПОРТ ДИЗАЙНЕРИ И ДУМАТА „ФИСКАЛЕН“

Съвременните софтуери за управление на продажбите предлагат възможност на потребителите да проектират самостоятелно дизайна на документите, които се издават с помощта на софтуера. Посредством „репорт дизайнера“, потребителите могат да създават и променят самостоятелно бланките за печат, включително и да слагат картинки, съдържащи произволни текстове. Целият процес до голяма степен наподобява оформянето на документ с тексто-обработващи софтуери, подобни на Microsoft Word, с добавката, че може да се указва на кои места да се включват данни от базата данни (БД).

В тази връзка, би било изключително трудно (на практика невъзможно), производителите на софтуер да гарантират, че документи, издадени от СУПТО не биха включили определени думи. В частност, потребителите могат да създадат изображение, на което са написани думите „ФИСКАЛЕН БОН“ и да включат изображението в дизайна. Анализът на изображения излиза **категорично** извън функционалността, която СУПТО включват. Даже и при опит да се интегрира подобна функционалност, и най-съвременните алгоритми за анализ на изображения не гарантират 100% сигурност.

Съответно подобна промяна няма как да бъде приложена ефективно от производителите и разпространителите на бизнес софтуер, чиито функционалности включват „репорт дизайнер“.

Алтернативният вариант – пълно премахване на „репорт дизайнерите“ би влошило чувствително функционалностите на СУПТО и би повлияло негативно на бизнеса на редица фирми, които са напълно коректни към фиска.

Отделно, общата формулировка „документи“ създава неяснота дали става въпрос за вътрешни документи на системата или документи, които биха могли да се представят на клиентите на търговските обекти като фискален бон.

В тази връзка, предлагаме на производителите/разпространителите да им се вмени задължението да не предлагат или съдействат за подобна функционалност. Но крайната отговорност за избягване на подобни ситуации да се вмени на крайният потребител.

Конкретно, предлагаме следните промени:

А) Текущо, текстът на Приложение 29, чл. 52а, точка 14 гласи:

14. При създаване на документи, различни от фискален бон, софтуерът не допуска включване на текст, съдържащ думите "Фискален", "Фискална", "Фискално", "Фискални" или производни словосъчетания. Изискването не се отнася до наименованията на търговците, които при отпечатване се придружават от правно-организационната им форма и техния ЕИК, както и до вида на закупуваната стока.

Предлагаме този текст да се промени на:

14. При създаване на хартиени документи, различни от фискален бон, софтуерът не съдържа вградена функционалност и за отпечатване на думите "Фискален", "Фискална", "Фискално", "Фискални" или производни словосъчетания. Изискването не се отнася до наименованията на търговците, които при отпечатване се придружават от правно-организационната им форма и техния ЕИК, както и до вида на закупуваната стока.

Б) За да се избегне случаят, при който производителят/разпространителят не предлага стандартна функционалност, но после като услуга предлага оформянето на подобни документи, предлагаме да се добави нова точка към изискванията към производителите/разпространителите.

Към чл. 52д, да се добави нова алинея (4) със следния текст:

(4) Производителите/разпространителите са длъжни да не оказват съдействие за промяна на функционалността на софтуера с цел визуално наподобяване на издаването на фискален бон, когато не се издава фискален бон. Не може да се включват думите "Фискален", "Фискална", "Фискално", "Фискални" или производни словосъчетания. Изискването не се отнася до наименованията на търговците, които при отпечатване се придружават от правно-организационната им форма и техния ЕИК, както и до вида на закупуваната стока.

В) За пълна яснота, считаме, че може да е удачно да се постави и конкретно и ясно изискване към потребителите на СУПТО.

Към чл. 52к, да се добави нова алинея (4) със следния текст:

(4) Лицата по чл. 118, ал. 18 от ЗДДС са длъжни да не променят функционалността на софтуера с цел визуално наподобяване на издаването на фискален бон, когато не се издава фискален бон. Не може да се включват думите "Фискален", "Фискална", "Фискално", "Фискални" или производни словосъчетания. Изискването не се отнася до наименованията на търговците, които при отпечатване се придружават от правно-организационната им форма и техния ЕИК, както и до вида на закупуваната стока.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 5 – ТЕСТОВА СРЕДА

При прилагане на съвременни системи за управление от клас ERP при по-големи клиенти, използването на тестови среди е задължително част от процеса на управление на качеството. В този смисъл, пълната забрана за използване на тестови среди би нарушила добрите практики при прилагане ERP системи.

Разбираме идеята, че по този начин се цели избягване на възможността за издаване на бележки от тестови версии. Но тези текстове така или иначе не създават особена сигурност в случай, че крайният потребител е **недобросъвестен**. При хипотезата за недобросъвестност на крайният потребител, в съвременният свят той има на разположение изключително много инструменти, с които може да отпечата документ, наподобяващ фискален бон.

Това включва, но не се ограничава до:

- Копиране на цялата инсталация на система (когато тя не е облачна) в друга директория и стартирането и от там. Това трудно може да се предотврати от производителите на подобни системи.
- Използване на скрита друга система.
- Използване на стандартен тексто-обработващ редактор (Word).
- И т.н.

В същото време, пълната забрана на тестови среди ще наруши добрите практики при внедряване на системи за управление на бизнеса и ще попречи на коректни данъкоплатци да си водят бизнеса по най-добрия за тях начин.

Текущо, текстът на Приложение 29, Чл. 52а, точка 20 гласи:

20. Софтуерът не притежава възможност за работа в тестови режим, режим за обучение или друг подобен.

Предлагаме този текст напълно да отпадне.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 6 – РАЗДЕЛЯНЕ НА ПЛАТЕНАТА СУМА НА ОСНОВА И ДДС

При плащане вече не е ясно какъв е размерът на основата и ДДС, които се плащат (отпадна ДДС сметката). Това е положителна промяна в ДДС, която беше приета преди много години.

В изискванията съгласно Приложение 29, т.18.2 обаче, се изисква информация за основа на платената сума и ДДС на платената сума.

Информационните системи, управляващи бизнеса, не поддържат тази информация.

Предлагаме това изискване да се замени с „Платена сума“, без разбивка на основа и ДДС.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 7 – ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ПОВРЕДА НА СУПТО

Тъй като е възможно в даден момент СУПТО да не функционира, предлагаме към причините за издаване на касова бележка от кочан да се добави:

„Технически проблеми със СУПТО“

Това може да се доказва с констативен протокол от производителя/разпространителя.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 8 – ФИЗИЧЕСКА ВРЪЗКА НА ФУ

Наредба Н-18 изисква от производителите/разпространителите да гарантират, че СУПТО работи с конкретно ФУ. В същото време, крайният клиент контролира физическата среда, в която се намират СУПТО и ФУ. Производителят/разпространителят няма възможност да контролира дали крайният клиент не е самоволно заменил реалното ФУ с устройство, симулиращо дейността на ФУ.

На производителите/разпространителите може да им бъде вменена отговорност да не съдействат за подобни практики. Но е трудно те да осъществяват последващия контрол.

Предлагаме отговорността за подобни действия да се вмени на крайният клиент.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 9 – АРХИВНА / ИСТОРИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

Съвременните информационни системи много често поддържат в оперативната база достатъчно информация за минали периоди. Това означава, че крайните търговци, използващи подобна система могат да предоставят на НАП цялата информация за изминали периоди, без да се налага вадене на архив.

Предлагаме, текстовете визиращи „осигуряване на достъп до архивна информация“ ясно да разграничат „достъпа до архивна информация“ (backup) от „достъпа до информация за минали периоди“ (което може да се предостави от оперативната база).

По-конкретно, предлагаме, „достъпът до архивна информация“ да се замени с „достъп до историческа информация, без значение дали тя се намира в архив или в оперативна база данни“.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 10 – НАЧАЛЕН МОМЕНТ НА ПРОДАЖБА И МОМЕНТ НА ГЕНЕРИРАНЕ НА УНП

(а) Тъй като има неяснота за точния момент, в който трябва да се генерира УНП, предлагаме да се прецизират текстовете, които указват точния момент за „начало на продажба“.

Нека се има предвид следните (поне) възможни моменти:

- При лизинг
- При месечна такса за предварително договорена услуга
- При прогноза производство
- При поръчка с последващи много фактури
- При оферта (с допустима вариантност)
- При авансови плащания
- При сделки с периодично или непрекъснато изпълнение
- При фактура с частични плащания в няколко различни обекта

Допълнително, нека се прецизира и кога е най-ранният момент, в който може да се генерира УНП.

Ако клиент на производствено предприятие си даде годишната прогноза за своите нужди (която обаче може да е формулирана и с думата „Поръчка“), може ли тогава да се генерира УНП?

Тези текстове имат нужда от прецизиране.

(б) Други момент, който е важно да се прецизира е моментът на „приключване на продажба“ както за продажби в брой, така и за продажби по банков път.

Това е важно, тъй като в справките по т.18 има изискване тези дати да се документират.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 11 – УНИФИЦИРАНЕ НА ВРЪЗКАТА С ФУ

Предлагаме да се регламентира законово връзката на СУПТО с ФУ. Използването на унифициран формат за връзка ще облекчи както производителите на ФУ, така и производителите на СУПТО.

Предложеният формат е Unified POS на Object Management Group (OMG):

<https://www.omg.org/retail/unified-pos.htm>

OMG е много сериозна световна организация за стандарти, създава такива стандарти като **UML** и **BPMN**.

Макар да е световен стандарт, този протокол е съобразен и конкретно с нуждите на българското законодателство. В стандарта на много места са предвидени специални полета и методи за българските нужди.

Също така има:

- Методи за проверка на връзка с ФУ
- Отчитане на гориво
- Установяване дали конкретното ФУ поддържа българското законодателство (FPTR_CC_BULGARIA)
- И т.н.

В изготвянето на стандарта са участвали:

- IBM
- Microsoft
- Fujitsu
- Epson
- OPOS-Japan
- Toshiba
- Wincor Nixdorf
- Datalogic
- И др.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 12 – СТАТУС ФУ

Текущо, текстът на Приложение 29, чл. 52а, точка 8 гласи:

Софтуерът осигурява свързаност с ФУ по начин, позволяващ получаване в реално време на информация за статуса на ФУ. Софтуерът блокира операциите по откриване и приключване на продажба в случаите, когато статусът на ФУ не позволява издаване на ФБ. Когато в търговския обект има повече от едно работно място, софтуерът блокира операциите по откриване/приключване на продажби и подаване на команда към ФУ за генериране на Дневен отчет (Z-отчет) за конкретното работно място, за което са установени посочените обстоятелства.

Да разгледаме следните сценарий:

1. Фирма с търговски офис (без ФУ) и Магазини отдалечени от централния офис (с ФУ). В търговския офис се извършват продажби по банков път. За получаване на УНП се използва един от номерата на ФУ собственост на фирмата. Не е възможна връзка между Централния офис и Магазините. Те ползват общ облачен сървър и няма друга връзка по между си. От тук следва, че ако не се промени т. 8 от Наредба 29 то няма да могат да се извършват продажби от офиса. Предлагаме т.8 да се измени като свързаността е задължителна само за продажбите които се плащат веднага в брой (цялостно или частично). По закона само в този случай е задължително издаването на ФБ.
2. В Шоурум е разположено едно ФУ, което е свързано с USB към един компютър. Търговците на фирмата имат мобилни устройства чрез които обикалят заедно с клиента и набират продажби. Мобилните устройства нямат достъп до ФУ и не могат да определят неговия статус. Предлагаме от т. 8 да отпадне забраната за откриване на продажба независимо, че тя ще бъде платена в брой. Да остане забраната за приключване на такава продажба. В такъв случай продажбата ще бъде приключена от работното място свързано с ФУ и ще бъде издаден ФБ за направеното плащане.
3. Трябва да се уточни и кой е момента на откриване на продажба (мисля че въпроса го имаме и от преди).

Предлагаме този текст да се промени по следният начин:

Когато по продажба ще бъде извършено цялостно или частично плащане в брой, Софтуерът осигурява свързаност с ФУ по начин, позволяващ получаване в реално време на информация за статуса на ФУ. Софтуерът блокира операциите по откриване и приключване на продажба в случаите, когато статусът на ФУ не позволява издаване на ФБ. Когато в търговския обект има повече от едно работно място, софтуерът блокира операциите по откриване/приключване на продажби и подаване на команда към ФУ за генериране на Дневен отчет (Z-отчет) за конкретното работно място, за което са установени посочените обстоятелства.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ № 13 – ВЪЗМОЖНОСТ ЗА НЯКОЛКО ФБ СЛЕД ПОВРЕДА

При продажба с ФБ от кочан поради причина “Технически проблеми с ФУ” или “Технически проблеми със СУПТО” и след възстановяване на работата на ФУ и/или СУПТО от чл. 40 (5), (6) и (7) излиза, че трябва да се издаде ФБ с ФУ за общия оборот по дни за издадените ФБ от кочан. Това задължително ли трябва да е **един** ФБ за всеки ден или е възможно да издадем няколко ФБ от ФУ така, че общата им сума да отговаря на издадените ФБ от кочан. Поради причина, че в СУБТО това могат да бъдат няколко продажби с различни УНП, когато имаме издадени ф-ри в брой за периода на проблем с работата на ФУ или СУПТО, които са за различни клиенти и невъзможността на ФУ да запише във ФБ повече от един УНП.

Имаме предложение текста на чл. 40 (5), (6) и (7) да се измени като следва:

(5) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2018 г.) При възстановяване работата на ФУ лицето по чл. 3 е длъжно да предаде чрез ФУ към НАП сумарния оборот, натрупан при работа с касови бележки от кочан. Натрупаният оборот се предава чрез издаване на **един или няколко ФБ** ~~фискален бон~~, съдържащи сумарния оборот от продажбите по съответните групи от издадените касови бележки от кочан.

(6) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2018 г.) Когато лицето по чл. 3 работи с касови бележки от кочан повече от един ден, оборотите се предават чрез издаване на отделени **фискални** ~~не~~ **бонове**, съдържащи оборота за съответния ден, като непосредствено след това се отпечатва пълен

дневен финансов отчет с нулиране и запис във фискалната памет. Този начин за предаване на натрупаните обороти се спазва за всеки ден, през който лицето по чл. 3 е отчитало продажби с касови бележки от кочан. Пълен дневен финансов отчет с нулиране се отпечатва преди регистриране на извършваните продажби на стоки или услуги за текущия ден.

(7) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2018 г.) Когато работата на ФУ е прекъсната и възстановена в рамките на работния ден на лицето по чл. 3, съответно отчитането на продажбите се извършва с касови бележки от кочан в рамките на деня, в който е прекъсната и е възстановена работата на ФУ, натрупаният оборот, отчетен с касови бележки от кочан, се предава чрез издаване на фискални **бонове**, съдържащи сумарния оборот, като в края на работния ден се отпечатва общ дневен финансов отчет с нулиране и запис във фискалната памет.

**ОТГОВОРИ ОТ
НАП**

По предложение № 1 - Срок

Към настоящия момент срокът е определен в нормативната уредба. Промяната в срока на търговците за привеждане в съответствие с изискванията на Наредба № Н-18/2006 г. е в компетентността на министъра на финансите.

По предложение № 2 – Back office ERP

Изискванията на Наредба №Н-18/2006 г. по отношение на СУПТО се отнасят за търговските обекти на лица, които извършват продажби за които е налице задължение за издаване на фискален бон и използват софтуер. При извършване на продажби в тези търговски обекти същите следва да се регистрират с уникален номер на продажбите (УНП) при въвеждане на информация за тях в софтуера. Ако възникне необходимост информация за извършени продажби с присвоени УНП да бъде въведена (импортирана) в последствие или онлайн отразена в друг софтуер (ERP-система), който не е СУПТО (софтуерът няма функционалност на СУПТО или се използва в обект, в който не е налице задължение за издаване на фискален бон), то това действие представлява трансфер на информация за вече извършена продажба. В този случай софтуерът, в който се трансферира информацията не представлява СУПТО.

По предложение № 3 – Деклариране на всяка нова версия

Номерирането на версиите се определя от производителя на софтуера, като наредбата не въвежда следването на задължителни правила за това. Препоръчително е всеки производител, при подаването на информация за софтуера, да поясни принципите, на които се основава присвояването на нови версии на произвеждания от него софтуер. Необходимо е, като минимум, новите версии да бъдат обвързани с изискванията на чл. 52в, ал. 3 от наредбата, т.е. когато е налице промяна във функционалността и/или структурата на базата данни, попадащи в обхвата на приложение № 29. В този случай освен деклариране на нова версия, се подава и информация за промените по реда на ал. 2 на чл. 52в.

По предложение № 4 – Репорт дизайнери и думата „фискален“

Изискването на Приложение 29, т. 14 е при създаване на документи, различни от фискален бон, софтуерът не допуска включване на текст, съдържащ думите "Фискален", "Фискална", "Фискално", "Фискални" или производни словосъчетания. Изискването не се отнася до наименованията на търговците, които при отпечатване

се придружават от правно-организационната им форма и техния ЕИК, както и до вида на закупуваната стока. Извън посочените случаи софтуерът не трябва да има функционалност за генериране на посочените текстове.

По отношение на възможността потребители на софтуери да използват вградени в тях функционалности за дизайн на документи, съдържащи горепосочените словосъчетания, ще бъде предложена промяна в наредбата въвеждаща съответните задължения на потребителите.

По предложение № 5 – Тестова среда

Считаме че текстът на т. 20 от Приложение № 29 не следва да отпада. Тестване на софтуерите може да бъде извършвано в среда извън търговските обекти на задължените лица, в които има задължение за издаване на фискален бон.

По предложение № 6 – Разделяне на платената сума на основа и ДДС

Предложението е прието.

По предложение № 7 – Възможност за повреда на СУПТО

Техническа повреда на СУПТО води до невъзможност за функциониране и на свързаните към него ФУ. В случаите, в които ФУ не функционират, сервизните техници удостоверяват обстоятелството, че ФУ не работи поради технически проблем със СУПТО. В този смисъл продажбите/сторно операциите следва да се документират с касови бележки от кочан.

По предложение № 8 – Физическа връзка на ФУ

Наредбата задължава лицата по чл. 3 да монтират, въведат в експлоатация и използват регистрирани в НАП ФУ/ИАСУТД от датата на започване на дейността на обекта. Използването на други устройства за симулиране на връзка между ФУ и СУПТО води до нарушение на горната норма за което има предвидени административно наказателни санкции.

По предложение № 9 – Архивна/историческа информация

Предложението се приема.

По предложение № 10 – начален момент на продажба и момент на генериране на УНП

Наредбата поставя изискване за генериране на УНП при въвеждане в софтуера на информация за продажба. Точен момент не би могъл да бъде дефиниран от нормативната уредба, доколкото при различните видове дейности, този начален момент би бил различен. Ако в момента на въвеждане на информация в софтуера

има достатъчна сигурност, че продажбата ще бъде извършена, то това е моментът на генериране УНП за продажбата. Примери за момент на генериране на УНП:

- Извършване на резервация за хотелско настаняване, придружена с плащане;
- Въвеждане на данни за генериране на сервизна поръчка в сервиз за ремонт при постъпване на предмета на ремонта;
- Въвеждане на заявени поръчки от клиенти в заведения за обществено хранене;
- И др.

Гореизложеното се отнася и за момента на приключване на продажбата.

По предложение № 11 – Унифициране на връзката с ФУ

Предложението не се приема. Считаме че предложението за въвеждане на унифициран формат за връзка СУПТО-ФУ не е от компетентността на НАП. Протоколите за комуникация с ФУ са публично достъпни на интернет страниците на производителите/вносителите на ФУ.

По предложение № 12 – Статус ФУ

Предложението не се приема.

Следва да се търсят подходящи технологични и софтуерни решения за решаване на поставените специфични казуси.

По предложение № 13 – възможност за няколко ФБ след повреда.

Предложението се приема.

**ФИНАЛНА
ДИСКУСИЯ И
РЕШЕНИЯ**

По време на финалната среща на 28.1.2019, бяха обсъдени текущите предложения на БАИТ и отговорите от НАП, както и различни други казуси. Бяха засегнати теми, свързани с връзката с ФУ, с активното участие на фирмите, производители на ФУ.

Бяха дискутирани следните теми:

По предложение 1 – Срок, отново беше обявено, че срокът няма да се промени и остава 31.3.2019 за фирмите, регистрирани по ДДС.

По предложение 2 – Бек-офис ERP, се установи, че сме постигнали решение, приемливо и за двете страни.

Бек-офис ERP може да обработва данни за ТО, в които има плащания в брой. Основното изискване е това да става в бек-офиса и от ТО да няма достъп до ERP-то (в този конкретен случай).

По предложение 3 – Деклариране на всяка версия, се установи, че сме постигнали решение, приемливо и за двете страни.

В частност, фирмите-производители могат да декларират само главните си версии, като е важно това да бъде подробно обяснено в подадената първоначална декларация за СУПТО.

По предложение 4 – Репорт дизайнери и думата „Фискален“, се установи, че сме постигнали решение, приемливо и за двете страни.

НАП ще предложи промени в Н-18.

Фирмите производители/разпространители ще имат ангажимента да не поддържат стандартно разпечатки с думите „Фискален“ и производни. Но при използване на репорт дизайнер, отговорността за подобни думи вече ще е при потребителите.

По предложение 5 – Тестова среда, отново беше обявено категорично, че забраната остава.

Тестове са допустими само в не-СУПТО ТО.

По предложение 6 - Разделяне на платената сума на основа и ДДС, се установи, че сме постигнали решение, приемливо и за двете страни.

НАП ще предложи промени в Н-18.

По предложение 7 – Възможност за повреда на СУПТО, от НАП предписаха методика за действие, която избягва нуждата от промени.

За да се разреши издаване на ФБ от кочан, при всяка повреда на СУПТО, ще трябва да се викат техниците на ФУ. Техниците ще удостоверят с протокол, че ФУ няма проблем.

Фирмите от БАИТ не са съгласни с предложената методика. Считаме, че това ще предизвика ненужни разходи за крайните потребители на СУПТО и ще оскъпи използването на подобни софтуерни решения.

По предложение 8 – Физическа връзка на ФУ, се установи, че сме постигнали решение, приемливо и за двете страни.

Фирмите производители/разпространители нямат такова задължение.

По предложение 9 – Архивна/историческа информация, се установи, че сме постигнали решение, приемливо и за двете страни.

НАП ще предложи промени в Н-18.

По предложение № 10 – начален момент на продажба и момент на генериране на УНП, НАП отново отхвърли възможността за нормативно прецизиране на този момент.

По въпросът обаче беше проведена задълбочена дискусия, при която се стигна до съгласие около следната формулировка:

*„Началният момент на продажба, при който се назначава УНП, е моментът, при който, с **достатъчна сигурност** може да се приеме, че продажбата ще бъде извършена“.*

Макар и горната формулировка да остава отворена за различни тълкувания, тя все пак решава редица практически проблеми.

(а) Изясни се, че при **опростени електронни магазини**, при които самият магазин представлява само заявяване на стоки от клиента, не е необходимо създаване на УНП/ФБ през нощта. Това може да стане на сутринта, след проверка на складовите наличности.

Важно е да се поясни, че това не важи за цялостните Интернет платформи, които осигуряват заявка, експедиция и плащане в реално време. В тези случаи, все пак ще е необходимо създаване на УНП в реално време и печат на ФБ в момента на поръчката. Фирми, производители на ФУ, предложиха съдействие за изграждане на системи от дублирани ФУ за работа 24x7.

(б) Изясни се, че ако за дадена продажба няма генериран УНП (например при билинг система или издаване от ТО, в който няма плащане в брой), то такъв може да се генерира при постъпване в СУПТО Т.О.

Като цяло, формулировката както прецизира, така и все пак оставя отворени възможностите за тълкуване. Но все пак представлява напредък, който ще опрости процесите при широк кръг фирми.

По предложение 11 – Унифициране на връзката с ФУ, НАП отново отхвърлиха възможността да участват в процесите на договаряне на софтуерните протоколи.

Като цяло, предложението беше по-скоро препоръчително. Считаме, че от това могат да имат полза както производителите/разпространителите на СУПТО, така и производителите на ФУ.

Смятаме да продължим усилията в тази посока, но вече без участието на НАП.

По предложение № 12 – Статус ФУ, НАП отново категорично отхвърли възможността за премахване на изискването за проверка на статуса на ФУ при „откриване на продажба“.

Считаме, че премахването на това изискване нямаше да оцети по никакъв начин интересите на фиска. В същото време, това изискване затруднява функционирането на редица автоматични процеси и Интернет платформи, които създават продажби автоматично.

Известно подобрене беше постигнато на база разговорите по Предложение 10, с формулировката „с достатъчна сигурност“. В някои частни случаи, това може да отложи моментът на генериране на УНП/ФБ, макар и това да не е достатъчно. Все пак остават натоварващи за бизнеса изисквания.

По предложение № 13 – възможност за няколко ФБ след повреда, се установи, че сме постигнали решение, приемливо и за двете страни.

НАП ще предложи промени в Н-18.

Освен посочените предложения, бяха обсъдени и редица други частни казуси:

Казус 1. Лицензиране на цяло ERP

При лицензиране на цялостен софтуер (ERP) като СУПТО, трябва да се има предвид, че това не се препоръчва. Причината е, че тогава автоматично възниква изискване това СУПТО да има връзка с ФУ и да генерира УНП за всяка продажба, ДАЖЕ и за ТО, където няма плащания в брой!

Основното е, че щом един софтуер е СУПТО, то той *трябва* да генерира УНП и ФБ.

Предложението е да се отдели модул, с различно име, който да бъде лицензиран като СУПТО. В този случай, е важно, потребителите от Т.О., ползващи СУПТО, да не могат да достъпват останалата (нелицензирана) част от софтуера.

Казус 2. Разносна търговия

Отново се дискутираха въпроси относно разносна търговия. За съжаление, времето не достигна за прецизиране на всички варианти. Все пак, бяха очертани два основни сценария:

- (а) Когато поръчката е предварително дефинирана
- От централен офис, използвайки СУПТО, се разпечатват ФБ
 - Разносвачите носят стоката и предават стоката и ФБ
 - При промени, в последствие се правят сторно бележки и т.н.

От НАП беше отречено като неправилна възможността за издаване на ФБ „на място“ от разносвача по продажби, издадени от СУПТО в офиса.

- (б) Когато поръчката се оформя „на място“, а разносвача не ползва софтуер
- Издава се ФБ без УНП от кочан.

Казус 3. Частични плащания и изисквания за печат по артикули

От фирми от БАИТ беше поставен казус за съвместяване на изискването по чл.26.ал.(1), т.7 – за печат на наименование на стока/услуга при случаите на частично плащане.

В частност, беше даден следният пример:

- Закупени са 10 стола по 100 лв. всеки. (по УНП-1)
- След 1 ден е платен е аванс от 130 лв. (евентуално УНП-2)
- След 2 седмици, стоката е доставена и клиента плаща остатъка от 870 лв.

V1. Трябва ли (може ли) да се генерира нов УНП-2 за авансовото плащане и какви артикули да се разпечатат на ФБ за авансовото плащане?

V2. Какви артикули и какво УНП трябва да се разпечатат на ФБ за окончателното плащане?

V3. Може ли да се печата „Сумарен ФБ“, на който просто да пише „ФБ по ф-ра ХХХ?“.

От НАП поеха ангажимент до края на м. Януари 2019 да дадат становище по този въпрос.

Казус 4. Промени по поръчка от клиент след назначаване на УНП

Беше дискутиран случай на дълго производство, при което клиентът има вероятност да си промени поръчката дълго време след първоначалното и откриване и назначаване на УНП.

От НАП потвърдиха, че няма проблем поръчката да се променя след назначаване на УНП, стига тази промяна да не е след приключване на продажбата.

Казус 5. Клиент декларира използване на СУПТО, без знанието на производителя

Този казус е по повод реалната възможност клиенти да декларират използването на софтуер от публичния списък на НАП, без производителя/разпространителя да знае за това.

Това може да става както в случаите на софтуерно пиратство, така и в случай, че употребата само се декларира (евентуално и погрешка), без въобще да се използва този софтуер.

За да се избегнат проблеми в тези случаи, НАП поеха ангажимент да проучат въпроса и евентуално да създадат някакъв достъп с КЕП до базата на НАП за производителите/разпространителите. Естествено, достъпът ще е само за собствените клиенти на всеки производител/разпространител.

Казус 6. Покупки, маркетинг и други модули дублираща функционалност ли са?

Беше обсъдено дали други модули, в които се обработват данни за:

- Артикули
- Бройки
- Суми

ще бъдат възприети като „дублираща функционалност“. Въпросът е предвид това, че потенциално е възможно крайни потребители да използват подобни модули за обработка на продажби.

Това се възприе от НАП като нещо, което би било крайно необичаен подход от страна на крайните потребители, тъй като ще представлява „много тънък лед“. При условие, че тези модули имат проследяване на промените и забрана за изтриване, те НЯМА да бъдат възприемани като дублираща функционалност. Опити за използването им от крайни потребители за цели на заобикаляне на Н-18 ще бъде санкциониран по общия ред.

Казус 7. Електронни фискални бонове

Беше обсъдено развитието на текстовете, регламентиращи издаването на електронни фискални бонове (ЕФБ). От страна на НАП се подчерта, че сроковете за въвеждане на тези текстове ще бъдат СЛЕД 31.3.2019. Т.е., сега действащите електронни магазини НЯМА да могат директно да се възползват от ЕФБ. Те ще трябва да приведат дейността си сега в съответствие с текущите изисквания. След излизане на текстовете за ЕФБ, ще има възможност за преминаване към издаване на ЕФБ.

Беше договорено участие на БАИТ при изготвяне на новите текстове.

Казус 8. Интерфейс на български език

Беше повдигнат въпрос относно изискването интерфейса на софтуера да бъде на български език. Това изискване е потенциално дискриминационно, но от НАП отговориха, че при проверки срещат софтуери, които работят на китайски език и не могат да извършат ефективно тези проверки. Това изискване ще остане в текстовете на Н-18.

Казус 9. Какъв УНП да се посочва, когато първоначалната продажба няма УНП?

Има редица случаи, когато първоначалната продажба няма УНП. При обсъждането на този казус се повдигнаха въпроси за (поне) следните случаи:

- Плащане по продажба, създадена преди лицензирането на СУПТО.
- Сторно към стара продажба/ФБ, създадени преди лицензирането на СУПТО.

- Сторно към ръчна продажба/ФБ.

По първия случай (плащане по стара продажба), беше обсъдена (и потвърдена от НАП) възможността за създаване на УНП номер в момента на плащането (по подобие на дискусията по Предложение 10).

По отношение на издаване на сторно ФБ по стара/ръчна продажба, се обсъди възможността за печат на ФБ без УНП (което производители на ФУ предложиха). За съжаление, не достигна времето да получим категоричен отговор от НАП дали това е допустимо.